

Kulttuuriympäristöstrategian koordinaatioryhmän 27. kokous

Aika: 24.8.2020 klo 10.35-11.35

Paikka: Skype for Business

Läsnä:

Matleena Haapala, YM

Hanna Hämäläinen, YM

~~Mikko Härö, Museovirasto~~

Reko Korhonen, YM

~~Mirva Mattila, OKM~~

Tuija Mikkonen, YM

~~Ulla Salmela, Museovirasto~~

Päivi Salonen, OKM (puheenjohtaja)

Laura Tuominen, Museovirasto (sihteeri)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.35.

2. Edellisen kokouksen muistio

Hyväksyttiin muistio.

3. Rakennerahastoseminaarin järjestäminen

Keskusteltiin rakennerahastojen ja seminaarin valmistelun tilanteesta. Puheenjohtaja totesi, ettei TEM:n kokouksesta tullut asiasta uutta tietoa. Koko EU:n paketti on viivästymässä, ja kansalliset päätökset siirtyvät ensi vuodelle. Tässä vaiheessa ei siis vielä voida miettiä kohderyhmää tms. Ympäristöministeriössä keskeinen henkilö on Mauri Yltiö ja opetus- ja kulttuuriministeriössä vastaavasti Merja Niemi. Tulevat teemat kuten vähähiilisyys ovat paljolti juuri ympäristöministeriön hallinnonalaa. Todettiin, että seminaaria ei kannata vielä ryhtyä miettimään, mutta päätettiin kutsua Yltiö ja Niemi mukaan seuraavaan tai sitä seuraavaan koordinaatioryhmän kokoukseen.

4. Uutisia toimintasuunnitelmaan kirjatusta toimista

Toimintasuunnitelman etenemisestä todettiin seuraavaa:

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on koottu muinaismuistolain uudistamisen työryhmää, jossa ympäristöministeriön edustajia ovat Matleena Haapala ja Antti Irjala. Tavoitteena on saada lakiuudistus valmiiksi tällä hallituskaudella. Saamelaiden itsehallintoaseman toteutumisesta ja huomioimisesta laaditaan erillinen selvitys. Heidän edustajansa pyydetään myös seurantaryhmään ja työryhmään. Luonnonsuojelulain työryhmissä saamelaiden edustus on tiiviisti mukana. Meneillään on monta kokonaisuudistusta, maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen osalta saamelaiskysymyksiin tarttuminen ovat vasta edessä.

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistusta valmisteleivassa työryhmässä on käsitelty maailmanperintöön liittyviä pykäläluonnoksia kesällä ensimmäisen kerran.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä Riikka Mäkinen on valmistellut tulevaa Kulttuuriperintöstrategiaa. Ministeriöt palaavat pian kysymyksiin siitä, miten strategiatyötä lähdetään viemään eteenpäin.

Liikenne- ja viestintäministeriön tilaama, Risto Hakomäen laatima kulttuuriperintöselvitys on valmis. Se on julkaistu otsikolla *Liikenne- ja viestintäalan museotoiminnan järjestäminen. Selvitys malleista joilla turvataan hallinnolliset ja taloudelliset edellytykset alan museoille* (ks. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-243-605-4>).

Rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisen jatkovalmistelut ovat vielä meneillään. Ehdotukset alustusmenettelyn purkamisesta ja hallintovalitustien käyttöönottamisesta saivat lausuntokierroksella laajan kannatuksen, samoin poikkeamismenettelyn käyttöönottaminen. Esityksestä on jatkovalmistelussa irrotettu korvusedellytyksiä koskevat 13 ja 13 a §. Ajatuksena on, että ne käsitellään maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Lausuntokierroksen jälkeen 5 §:ään on lisätty alueellisten vastuumuseoiden esityksenteko-oikeus, riippumatta siitä mitä tehtävää ne hoitavat. Vaikutusarviossa todetaan, että vastuumuseoiden esitykset kohdistuvat samoihin kohteisiin kuin ELY-keskustenkin. Säätiöpohjaisia museoita ei mainittu erikseen, ne ovat kuitenkin lainkohdassa mukana. Yhteisöt, joiden toimiala on koko valtakunta ovat myös mukana. ELY-keskuksille esitetään rakennusperinnön koordinoiviin tehtäviin yhteistä henkilötyövuotta. Lokakuun alussa selviää, saadaanko tuo resurssi. Tarkoitus on antaa lakimuutos eduskunnalle lokakuun alussa (kuten muutkin budjettiasiat), edellyttäen että mainittu henkilötyövuosi on saatu mukaan.

Valtiovarainministeriön johdolla valmistellussa valtion kiinteistöstrategian päivittämisessä ilmastoteema on esillä. Työpajat ovat kaikki olleet hyviä. Tarkoitus on saada valmistelutyö päätökseen lokakuun alussa. Mikko Härö on sihteeristössä mukana. Nykyisiä isoja linjauksia ei olla muuttamassa. Nyt kuitenkin nousee enemmän esille tiedonhallintaan ja ilmastomuutokseen (päästövähennykset, vähähiilisyys, uudisrakentaminen) liittyviä asioita. Tarvitaan tietoa mm. siitä, edistääkö kestävä korjaaminen vähähiilisyyttä. Nähtäväksi jää miten kulttuurihistorialliset kohteet saavat huomiota suurten ajankohtaisten kysymysten rinnalla.

Ympäristöministeriön selvitykset valmistunevat marraskuussa, toinen koskee purkamisen ja uudisrakentamisen vs. korjaamisen ja täydennysrakentamisen hiilijalanjälkeä ja toinen näiden taloudellisia vaikutuksia.

Toimitilastrategian päivittämisestä ei vielä ole tietoa. Strategialla vaikutetaan valtion rakennuksiin konkreettisesti.

Maailmanperintöstrategian mukainen aieluettelon päivittäminen etenee opetus- ja kulttuuriministeriössä hyvin, asiasta tiedotetaan sitten kun luettelo on valmis. Aieluettelon laatiminen ei mene valtioneuvoston kautta, mietitään vielä miten se käsitellään. Esitykset tehdään marraskuussa.

Uudessa arkkitehtuuripoliittisessa ohjelmaehdotuksessa (apoli2020) on ilmastoasia keskeisesti mukana. Ohjelmaehdotuksen tekstiä on alettu työstää, kulttuuriympäristö on näkynyt valmistelussa melko hyvin. Apoli2020-ohjelma luovutetaan lokakuun lopulla ministereille ja siirtyy sitten virkamiesvalmisteluun.

Ympäristöministeriö järjestää kansainvälisen maisemapäivän 20.10. kunniaksi valokuvakilpailun Maisemapäivä 2020, ks. <https://www.ymparisto.fi/maisemapaiva> Maisemapäivän Instagram-tiliä @arkimaisema voi seurata ja #Arkimaisema-tunnisteella voi jakaa valokuviaan. Maisemapäivä on osa Euroopan kulttuuriympäristöpäivien ohjelmaa, ja yhteistyössä on mukana mm. Museovirasto.

Kulttuuriympäristöpäivien teemaviikko on syyskuun toinen viikko, tiedotteita lähetetään syyskuun alussa (Museoviraston ja OKM:n viestintä).

ELY-keskusten jakamille rakennusperinnön hoidon avustuksille esitetty kehys pysynee budjettiriihessä. Neljännessä lisätalousarviossa ollutta rakennusperinnön hoidon avustuksiin kohdistettua lisämäärärahaa on jaettu kesän aikana, ja nyt syksyllä pyydetään ELY-keskuksilta raporttia aiheesta. Ympäristöhallinto ja Museovirasto kehittävät yhteistyössä avustusmenettelyjä. Seurantalojen ylläpitokustannuksiin on tulossa OKM:stä ylimääräinen hakukierros koronatilanteen vuoksi.

Kulttuuriympäristötiedon saatavuutta tukevat osaltaan laajemmat digitalisaatiota koskevat toimet, kuten Rakennetun ympäristön tiedon yhteentoimivuuden yhteistyöryhmän perustaminen (RYYTI; perustajina ympäristöministeriö, Kuntaliitto ja KIRAHUB). Ympäristöministeriössä on käynnistetty myös rakennetun ympäristön tietojärjestelmähanke RYHTI, jossa sovitetaan yhteen rakennetun ympäristön tietoja ja linkitetään asia MRL-uudistukseen.

Strategiakaudella on toteutunut myös useita tärkeitä kulttuuriympäristöön liittyviä tutkimuksia, inventointeja ja ohjeistuksia. Sovittiin, että koordinaatioryhmän jäsenet käyvät lisäämässä toimeenpanotaulukkoon tarkennuksia viimeistään vuoden loppuun mennessä.

6. Ajankohtaiset viestintäasiat

Eurooppalaisen kulttuuriperintötunnuksen (European Heritage Label) ohjausryhmässä opetus- ja kulttuuriministeriössä on keskusteltu hakemuksista, jotka liittyvät Raaheen, kalevalaiseen perintöön, Minna Canthiin, Malmin lentokenttään ja Jyväskylän seminaarinmäkeen. Jatkovalmisteluun valittiin viimeksi mainittu. Museovirasto valmistelee esityksen tunnuksen saajaksi ja lähettää sen ministeriölle.

Ympäristöministeriön korkeakouluharjoittelija ehti kesän aikana hoitaa monenlaista viestintätoimintaa, jota voidaan viedä myös Tiimeriin.

7. Mahdolliset muut asiat

Sovittiin, että sihteerit hoitavat Sitoumus 2050 -sivuston raportoinnit kuntoon, ja viestivät siitä kokouksissa ja sähköpostitse.

Strategian arviointityön kokoukset ja tapahtumat toteutuvat syksyn mittaan. Sihteerit ideoivat miten viestitään työn tuloksista laajasti. Otetaan syksyn kokouksissa esiin myös tulevan kulttuuriperintöstrategiatyön viestinnän yhteydessä.

Kulttuuriperintöstrategiatyön niveltymisen päättävään strategiaan, strategiatyön päättämiseen liittyvät tilaisuudet sekä viestintä mietittävä syksyn aikana.

8. Seuraavat kokoukset

Seuraava kokous pidetään 28.9.2020 klo 13-15. Kokouksessa käydään läpi toimeenpanotaulukon päivittämistä ja käsitellään strategian arviointityön tuloksista viestimistä sekä mahdollisesti rakennerahastoasiaa.

Toimeenpanotaulukon työstämistä jatketaan vielä lokakuun kokouksessa. Toimintakertomus käsitellään joulukuun kokouksessa.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.35.